

Barnets tarv

16. december 2016, Weekendavisen, Sektion 1, Side 2, LARS JØRGENSEN..., 1092 ord, Id: e6079cd7

Omskæring. Formanden for Etisk Råd, børnelæge og professor i pædiatri Gorm Greisen, mener, at de lægefaglige aspekter i debatten om omskæring af drengebørn er ude af proportioner.

Danske kvinder får hvert år foretaget omkring 15.000 aborter, hvor læger ved hjælp af kirurgiske og medicinske indgreb fjerner uønskede fostre, uden at der nødvendigvis er nogen anden begrundelse for at fremtvinge aborten, end at den gravide kvinde ikke ønsker et barn. Set i det lys kan de mellem 1.000 og 2.000 omskæringer af drengebørn, som Sundhedsstyrelsen skønner, at der hvert år foretages i Danmark, ligne et væsentlig mindre lægeetisk problem. Alligevel har Lægeforeningen netop fundet anledning til at præcisere, at foreningen finder det »etisk uacceptabelt« at omskære drenge uden medicinsk begrundelse, hvis indgrebet foretages uden samtykke fra den, som får foretaget indgrebet.

Det skønnes, at en tredjedel af verdens mandlige befolkning er omskåret af forskellige kulturelle, religiøse og hygiejnisk begrundede årsager.

Det har derfor vakt en vis opsigt langt uden for Danmarks grænser, at Lægeforeningen i en pressemeddelelse har slået fast, at »omskæring af drenge bør således ikke foretages, før drengen er myndig og selv kan afgøre, om det er et indgreb, han ønsker«. Men Lægeforeningens holdning deles ikke af alle danske læger. Formanden for Etisk Råd, Gorm Greisen, som er børnelæge og professor i pædiatri på Københavns Universitet, vægter således forældremyndigheden over et nyfødt barn højere end barnets selvbestemmelsesret i sin personlige vurdering af barnets tarv i forbindelse med omskæring.

»Har et spædbarn nogen selvbestemmelsesret? For mig er der stor forskel på et spædbarn og et barn på syv eller ti år. Desuden mener jeg, at forældremyndighed er vigtig i alle samfund, men måske særligt i multikulturelle samfund, hvor der er flere forskellige værdier i spil end i et monokulturelt samfund,« siger Gorm Greisen.

»Som danskere kan vi måske have svært ved at forstå jøders og muslimers værdier. Men jeg er overbevist om, at de fleste forældre som udgangspunkt gør, hvad de mener, er bedst for deres børn. Og et kulturelt tilhørsforhold er vigtigt for alle børn. Derfor synes jeg også, at det er meget uheldigt, hvis det er danskere, som hverken er jøder eller muslimer, der nu hæver pegefingrene og tager afstand fra værdierne i disse kulturer fremfor at støtte opbyggelsen af forældrerollen i nogle befolkningsgrupper, som i forvejen er under et vist pres.«

Smerte og ubehag

Lægeforeningen peger i sin pressemeddelelse på, at alle kirurgiske indgreb indebærer en risiko for komplikationer, og at de derfor kun bør foretages i de situationer, hvor der er dokumentation for, at indgrebet vil gavne personens sundhed. Desuden understreger foreningen, at omskæring indebærer smerte og ubehag, og at det er afgørende for foreningens holdning, at der er tale om et indgreb, som permanent ændrer barnets krop, fordi »det reducerer barnets mulighed for at bestemme over sin egen krop samt for selv at påvirke sit kulturelle og religiøse tilhørsforhold«. Men samtidig understreger Lægeforeningen, at »processen hen imod en eliminering af omskæring af drengebørn uden medicinsk indikation skal varetages i dialog med de befolkningsgrupper, for hvem drengeomskæring har en særlig religiøs eller kulturel betydning«, og at foreningen ikke har taget stilling til et forbud, fordi det er vanskeligt at forudsige mulige konsekvenser af et forbud, som eksempelvis kulturel mobning og uautoriserede indgreb.

For Gorm Greisen er den årelange debat om omskæring af drengebørn imidlertid ude af proportioner målt i forhold til andre lægeetiske dilemmaer: »Den lægefaglige dimension i debatten er efter min mening meget lille. Måske er omskæring af drenge lidt farligt, måske er det lidt gavnligt. De etiske værdier spiller en langt større rolle i debatten.

Stærke vestlige værdier og stærke religiøse værdier. Stat og individ. Barnets selvbestemmelse og forældremyndigheden. Seksualitet og ligestilling.

Forargelse og fordømmelse. Værdierne er hundrede gange større end de lægefaglige aspekter og giver debatten en ekstrem energi.« Etisk Råd har i modsætning til Lægeforeningen ikke formuleret en holdning til omskæring af drenge. Og Gorm Greisen, som af samme årsag kun udtaler sig på egne vegne, har heller ingen planer om at sætte emnet på dagsordenen: »Der er mange andre emner, som er vigtigere. Men Lægeforeningens standpunkt indeholder et væsentligt lægeetisk dilemma. For når der er færre risici ved omskæring, hvis indgrebet udføres af læger, så bør lægerne vel snarere stille op og udføre indgrebet fremfor at tage afstand fra det. Der er risici ved alle indgreb. Men lægeetik er mange ting.

Det handler også om at komme patienterne i møde, gå i dialog med forældre til børn og tage hensyn til religiøse og kulturelle mindretal. Det gør vi eksempelvis i forhold til Jehovas Vidner, når det gælder blodtransfusion. Vi går i dialog med dem og venter med at give blod, til det er absolut nødvendigt. Og på samme måde tager vi i et vist omfang også hensyn til muslimske kvinder, som ikke ønsker at blive behandlet af mandlige læger.« Ifølge formanden for Lægeforeningens etiske udvalg, Lise Møller, har foreningen brugt lang tid på at diskutere alle mulige aspekter af drengeomskæring: »Vi mener også, at der er lægeetiske problemstillinger, som er vigtigere end omskæring af drenge, men det er et reelt problem, og derfor vil vi være tydelige i vores holdninger. Der er smerter og risiko for komplikationer ved indgrebet. Vi mener, at det enkelte individs ret til selvbestemmelse er

et centralt lægeetisk hensyn. Vi føler os ikke kompetente til at overskue konsekvenserne af et forbud, men det ligger os meget på sinde at undgå en situation, hvor der udføres uautoriserede indgreb.«.

Hademails

Når Gorm Greisen lytter til den ofte hårde danske debat for og imod omskæring, får han associationer til debatten om fri abort, som stadig er aktuel i andre lande, men ikke længere fylder så meget i Danmark, hvor Folketinget allerede i 1973 vedtog loven om svangerskabsafbrydelse.

Som deltager i debatten om omskæring af drenge har professoren blandt andet selv oplevet at modtage hademails, fordi han ikke tager afstand fra det omdiskuterede indgreb.

»Jeg synes, det er synd, hvis den lægelige retorik i en sag af så lille lægefaglig betydning er med til at sætte den fredelige sameksistens mellem forskellige befolkningsgrupper i Danmark over styr. Men tonen i den danske abortdebat var i sin tid også meget hård. Og den handlede blandt andet også om lægens rolle og spørgsmålet om at sikre, at aborter blev foretaget på en ordentlig og forsvarlig måde, så man undgik privat brug af strikkepinde. Men det var især en værdidiskussion, som politikerne i sidste ende måtte tage stilling til.« Folketinget forbød i 2003 omskæring af piger, som er et mere vidtgående indgreb end omskæring af drenge. Der har hidtil ikke været politisk flertal i hverken Danmark eller andre lande for et lignende forbud mod omskæring af drenge. Men efter Lægeforeningens etisk begrundede afstandtagen fra indgrebet, har flere folketingspolitikere ytret ønske om et forbud.

- Gorm Greisen: »For mig er der stor forskel på et spædbarn og et barn på syv eller ti år. Desuden mener jeg, at forældremyndighed er vigtig i alle samfund, men måske særligt i multikulturelle samfund, hvor der er flere forskellige værdier i spil end i et monokulturelt samfund.« FOTO: SCANPIX